

חוני העולם, נשנתה ידיעה אחת בעקש-
נות: הפצצה הדרום-אפריקאית היא, בעי-
צם, פצצה ישראלית, וקיים שיתוף-פעולה
גרעיני הדוק בין שתי המדינות.

אישים

חלמידו של פראנצ'סקו

האיש ש"הלך בין
הקווים" פתח ביוזמה
היסטורית — אך ממשות
ישראל פוצצה אותה

"אלהים... אלהים הוא כלי-כוח... אל-
הים יכול גם להשכיך שלום בין היהודים
הערבים... אבל אלהים רוצה שידחפו
אותו..."

האיש שפלט מישפטים מקוטעים אלה,
בהתלהבות של מאמין אמיתי המהולה ב-
הומור טובילב, נופף בזרועותיו בהתלה-
בות. הוא היה נמוך-קומה, ממושקף, בעל
פנים עגולות, המאזינים ישבו מוקסמים.
כי ג'ורג' להפירה היה בעל כאריזמה
שאיש לא יכול להתגונן מפניה. הוא כבש
לבבות.

ההודעות: ועידה שכנס להפירה ב-
"ארמון הישן" היפפה של פירנצה, שריד
מתקופת הרנסאנס, בראשית שנות השי-
שים. להפירה היה ראש-העירייה של בירת
טוסקאניה, והוא השתמש במישרה זו כדי
להגשים את חלום-חייו: לפעול למען הש-
כנת השלום בין "בני אברהם", צאצאי יצ-
חק וישמעאל.

דיבור עם ציפורים. הפרופסור הי
קטן, כפי שכונה מתוך חיבה בפי כל,
היה כימעת נזיר, הוא התגורר במינור,
בחדרון שנעדר כל דבר-מותרות. הגרביים
הלבנות, שאותן לבש תמיד, היו סמל של
מיסדר דתי שחבריו לא היו אנשי כמורה.
במיפלה הדמוקרטית-הנוצרית, שהעלתה
אותו לשלטון בפירנצה, השתייך על האגף
השמאלי המתקדם.

גיבורו של להפירה היה פראנצ'סקו
הקדוש, בן המאה ה-13, שעליו נאמר כי
ידע לדבר עם הציפורים ושאתה ממטרות
חייו היתה להשכיך שלום בין המוסלמים
והצלבנים. כאשר פלשו הצלבנים למצרים,
גנד פראנצ'סקו בין הקווים כשהוא ערץ
על שני הצדדים, שראו באיש הצנוע קדוש
אמיתי.

במשך שנים נדד גם להפירה בין הי
קווים. איש לא יכול לנעול בפניו את
הדלת. בקאהיר ובירושלים נתקבל כאורח
מכובד, והוא ניצל זאת כדי להעלות הצעות
להסדר-שלום, כשהוא שם את הדגש על
מצבם של העם הפלסטיני והפליטים.

פצצה ישראלית. הימבע הגדול של
להפירה הגיע לשיאו בספטמבר 1958,
כאשר כינס את "ועידת פירנצה" הראשו-
נה — כנס שנועד, רשמית, לקדם את
"התרבות היסתיכונית", ושנועד למעשה
ליצור במה ראשונה לפגישה פומבית של
ישראלים וערבים.

בראש הוועידה ישב ירשה-העצר מלך
מארוקאי, מולי חסן, שהיה כיום מלך
מארוקאי. אישים מכובדים באו מכל ארצות-
ערב. גמאל עבד-אל-נאצר שלח אישים
בכירים, אף שידע כי נשיא ההסתדרות
הציונית, הד"ר נחום גולדמן, הוא אחת
מדמויות-המפתח ביוזמה זו. עוררו של
גולדמן, יוסף ("ג'ו") גולן, היה הרחוק החיה
באירגון האירוע הבינלאומי, שנהגת מחסות
ממשלת איטליה ושהצטיין בכל הגיונות
של טכס ממלכתי.

הכל היה מוכן. נדמה היה כי ועידת-
פירנצה תהווה סימן-דרך בהיסטוריה של
המרחב. ואז התפוצצה הפצצה שהרסה את
הוועידה עוד בראשיתה. היתה זו פצצה
מתוצרת ישראל.

מישראל הוזמנו כמה אנשי-רוח מכו-
בדים ביותר, אולם גולדה מאיר, או שרת
החץ, החליטה כי באש המיטלחת הי
ישראלית צריכה לעמוד אחת הדמויות
השנואות והחשודות ביותר בעיני העולם
הערבי: ראובן שילוח. המומחה הערבי
של דויד בג'וריון, שהיה איש-מפתח ב-
קהיליית המודיעין הישראלית. יחד עימו
בא גם סגן מנכ"ל משרד-החוץ, מוריס
פישר.

תירוץ לפיצוץ. הופעתם של פקידים
ישראלים בכירים כצירי-הוועידה הדהימה
והרגיזה את המשתתפים הערבים. הם
ביקשו כי שילוח ועמיתיו הרישמיים ישבו

ההפירה פותח את ועידת-פירנצה (1964) *
"אלהים הוא כלי-כוח" —

— במסיבה למשתתפי הוועידה
— הוא יכול להשכיך שלום בין יהודים וערבים —

"שתי ערים תאומות... ערי-אבן בראשי
הרים... מי שבא אליהן, צריך לעלות
אליהן..."

בשנים האחרונות הקדיש את מירצו
הבלתי-יגדלה לארגון הערים-התאומות ב-
עולם. בכל פעם שהתכנסה ועידה כלשהי
שבה השתתפו שוחרי-שלום מישראל ומ-
ארצות ערב, צץ כבאורח-פלא, עליו ואופי-
טימי כמו תמיד, ללחץ ידיים ולעודד.
אחרי מילהמת ששתי-הימים החליט לע-
שות מחווה אופיינית. הוא הזמין כמה
מדידיו — יהודים וערבים — לתפילה
משותפת במערת-המכפלה. ליד קבר אבי-
רהם אבינו הושמעו שלוש תפילות —
יהודית, מוסלמית ונוצרית — כאשר בני
שלוש הדתות מפגינים בנוכחותם את הי-
אמונה שהדת יכולה לאחד, תחת להפריד.
השבוע מת ג'ורג' להפירה. עד יומו
האחרון, המשיך "לדחוף את אלהים".

מנגנון

שכרו על גשרת-ציבור

מאמציו של מנכ"ל משרד-החוץ
להתקרב אל ראש-הממשלה
עוררו דחיה מצד בגין

הפקידים הבכירים ביותר בממשלת הי
ליכוד הם אלה שהועברו אליה בירושה
מממשלת המערך והיו מוזהים כאנשי
מפא"י מובהקים. אלה יוצאים מעורם כדי
להלחץ את חריצותם, כשרונותיהם, עובי-
דת היותם משרת-ציבור ובעיקר את נאי-
מנותם לשלטון החדש. את הפרס הראשון
בתחום זה יכול לקבל אפרים ("אפי")
עברון, מנכ"ל משרד-החוץ.

עברון (57) יליד חיפה, שהחל את הי-
קאריירה שלו כמזכירו של משה שרת
בתקופת כהונתו כשר-החוץ בממשלתו הי-
ראשונה של דויד בג'וריון, כיהן משנת
1973 כמנכ"ל משרד-החוץ. כאשר
קיבל משה דויד לידיו את משרד-החוץ
באה שעתו הגדולה של עברון, שבעבר
התגלה לא פעם כנאמנו האישי של דויד,

ביציע-האורחים. שילוח התעקש להיות ציר
בוועידה. הערבים מצעו זאת. זה היה הי
תירוץ המיוחל: ממשלת-ישראל פקדה על
כל המזומנים הישראלים לפטוש את הי
וועידה. רובם, גם אנשי מפ"ם, עשו זאת.
רק הפרופסור מאיר פלסנר ז"ל, מראשי
מתנגדי-השלום הישראלי, סירב להישמע לי
פקודה והשתתף בוועידה.

תקריט זו, שהבהירה באופן נחרץ, כי
ממשלת ישראל אינה מעוניינת בשום יוז-
מת-שלום מצד אישים בלתי-רשמיים, סת-
מה למעשה את הגולל על ועידת-פירנצה.
אולם להפירה היה איש-אמונה. הוא לא
התייאש, מדי שנה כונסה הוועידה מחדש.
הוזמנו אליה אישי-שלום מישראל, כגון
הפרופסור מארטין בובר, אורי אבנרי ו-
שימחה פלאסן, עורך ניו-אאוטלוק. אולם
העמדה השלילית של ממשלת-ישראל רוק-
נה את האירועים מתוכנם העיקרי.

הוועידה האחרונה, ב-1965, נסתיימה ב-
משבר כאשר שלח ממשלת-ישראל, ח"כ
דויד הכהן, סירב לקבל את החלטת הרוב
שנוסחה על-ידי אורי אבנרי, ושבה המכו
כל הנציגים הערבים והפלסטינים.

תפילה בחברון. בינתיים כבש לה-
פירה את כותרות העיתונות העולמית.
כאשר החליט לנדוד בין הקווים בסיכסוך
אחר. הוא היה המדינאי המערבי הראשון
שהוזמן על-ידי הו צי-ימין לבקר בהאנוי.
הוא ביקש אז להכשיר את הקרקע לתיווך
איטלקי בסיכסוך ויאט-נאם, אך הוכשל
על-ידי האמריקאים.

בינתיים איבד את השילטון בעיריית
פירנצה, שעברה לידי השמאל. להפירה
עצמו היה יליד סיציליה (היו שהתלוצצו
שמכאן קירבתו לסיכסוך הישראלי-ערבי.
סיציליה היא המדינה הערבית היחידה
המכירה בישראל, ואמרת הבדיחה האי-
טלקית, המזכירה את העובדה שבמשך
תקופת-מה החזיקו המוסלמים באי של-
רגלי הגמגן האיטלקי). אולם הוא היה
פטריט פירונטיני לותם. "פירנצה יורר
שלום..." היה אומר, בסיגנונו המיוחד.

* מאחור: דגל העיר פירנצה.

— מברך את באי הוועידה
— אבל הוא רוצה שידחפו אותו!

גם כשזה היה מחוץ לממשלה. דויד מינה
אותו כמנכ"ל.

אולם עברון ידע כי בתחום הרגיש של
משרד-החוץ לא די לו בחסותו של דויד.
כיוון שהתחום המדיני הוא תחום התעניי-
נותו והתעסקותו כמעט הבלעדי של ראש-
הממשלה, מנחם בגין, ביקש עברון לזכות
גם באמונו. בכל הודעות שנקרתה בידיו
הוא לא פסק לזכור מסביב לראש-הממ-
שלה, כשהוא משתדל להפגין את בקיאותו
בנושאים מדיניים ולהוכיח לבגין את נאי-
מנותו.

המומחה הושאר בכית. לשיא הגיע
עברון בחודש יולי השנה, כאשר עמד
מנחם בגין לצאת למסעו הממלכתי ל-
רומניה. על הפרק עמדה השאלה מי יהיה
היועץ-המדיני שיתלווה אל ראש-הממשלה
בביקורו זה. צרופו של היועץ-המדיני לי-
ראש-הממשלה, אלי מורח, שגם הוא
הועבר לבגין בירושה מרבין, נמנע מראש.
למורח אין בקיאות בנושאים מורח-אי-
רופאים. מלבד זאת חל פחות במעמדו
בלשכת ראש-הממשלה.

יהיה זה רק טבעי שאל ראש-הממשלה
יתלווה האיש הבקיא בנושא הרומני ב-
משרד-החוץ, יוסף גוברין, ראש-השולחן
הרומני במחלקת מורח-אירופה. ואומנם
נקבע כי גוברין הוא שיתלווה אל ראש-
הממשלה.

גוברין השלים את כל הכנותיו למסע
כאשר הודיע מנכ"ל, אפי עברון, כי גם
הוא עומד להצטרף לפמליית ראש-הממ-
שלה. בשל החשיבות המדינית של הביקור,
ברגע האחרון כמעט קבע עברון כי אין
הוא זקוק למתווכים בנושא בינו לבין
ראש-הממשלה. גוברין הושאר בארץ, עב-
רון יצא לרומניה כשהוא נצמד לבגין
כמעט בכל צעד שעשה. לרומנים, שתמהו
על פשר העדרו של גוברין, נמסר כי
נבצר ממנו להצטרף למסע.

במחאה על כך יצא גוברין לחופשה
ממושכת. הפגין את מורת-רוחו מדיקת
רגליו על ידי המנכ"ל.

עברון סבר כי הצליח לקנות את ליבו
של בגין וכי קבע עובדה כי מעתה יהיה
זה הוא שיצטרף לראש-הממשלה כיועץ-
מדיני בכל ביקוריו הממלכתיים בחו"ל.
כאשר הוחל בדיונים על הרכב הפמליה
שתלווה את ראש-הממשלה בביקורו הי-
ממלכתי הקרוב בלונדון, סבר עברון כי
בגין יספחו לפמליה. סוף סוף הוא כיהן
במשך ארבע שנים, בתחילת שנות השי-
ס, בלונדון, מתמצא בקשרים המדיניים עם
בריטניה יותר מאשר אלה עם רומניה.
אולם כירכוריו סביב בגין היו למורת רוחו
של ראש-הממשלה, שהבהיר למקורביו כי
"נפשו נקעה" מעברון.

השבוע הסתבר כי בגין הכין הפתעה
לעברון. הוא החליט לצרף למסע כיועצו
המדיני דווקא את אלי מרחה, שהיה
מאושפו במשך מספר שבועות בשל מחי-
לת-ידים קשה.